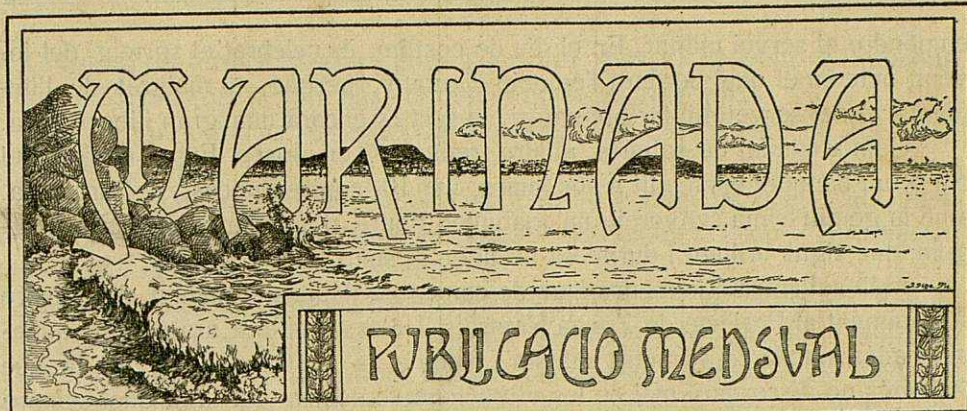

SUMARI:

CRÒNICA LOCAL. — A MOS VERSOS: *F. Matheu.* —
 L'ELEGIA DEL TAPER: *Miquel Roger i Crosa.*
 TRESCANT PELS CIMS: *A. Busquets i Punset.*
 EL SURO I LA SEVA APLICACIÓ PER A TAPAR EL VI
 ESCUMÓS: *J. Salleron, traducció d'en Miquel*
Vingut. — DE L'ESTRANGER. — MUSICALS. — SPORT.
 PUBLICACIONS REBUDES. — MOVIMENT DEL PORT.
 OPERACIONS DE LA CAIXA D'ESTALVIS. — ESTACIÓ
 PLUVIOMÈTRICA DE PALAMÓS. — REGISTRE CIVIL.

Crònica local

Deu mercè, les malalties dels redactors de MARINADA no retrassaren la aparició del passat número. Rara és la casa que s'hagi lliurat de les epidèmies de catarro i de *grippe*. Fins ara, una i altra han tingut caràcter benigne.

La mort ha dallat la vida de n'Eloi Duràn (a. c. s.), pilot i pràctic de nostre port durant molt de temps. La trista ocasió mos fa renovellar el plany de nostre col·laborador, en Feliu Ribera. Devallant a la fossa n'Eloi, hi ha devallat l'últim marí del poble. Tristesa i fins vergonya causa el dir que, essent fills de la mar, no hi hagi ningú de nosaltres que li consagri treball i amors. Cert que hauríem de laborar en sentit d'induir al mar a la joventut, avui en dia esmaperduda pel rompiment de la tradició industrial.

Molt de moviment i parlament militarista: a la primeria del més és canviada la Companyia. S'allotgen, per un dia, en cases particulars, els soldats en marxa. Entre els qui arriben veiem un palamosí, qui deu estar ben cofoi de fer la guardia en el quarter de can Gubert i de poder menjar l'escudella pairal. Nostre col·laborador, en Lluís Comas i Xandri, va deixar-mos per a

empendre el servei militar. En el dia de costum, és celebrat el sorteig del jovent, acte en el qual perdura l'emoció d'antany, perquè, a malgrat de l'implantació del servei militar obligatori, la sort és encara una gran llibertadora.

Com a comiat de solteria, nostre redactor, en Josep Figa, ofereix, el dia 5, un banquet esplèndid a sos amics, i el 10, contreu noces, a Barcelona, amb la gentilíssima senyoreta na Joaquina Faura, d'aquella capital. Els desitgem que sigui brillant i duradera la lluna de mel.

Amb satisfacció immensa hem de consignar l'adhesió unànim del nostre Ajuntament al Projecte de Zones Neutrals. La seva actitud, ara amb tal adhesió i adés amb la conformitat unànim i plena a la Mancomunitat, prova que Palamós no discordarà mai en les vibracions de nostra patria i que sempre allargarà sos braços als polítics eminents qui regeixen i guien la causa catalana.

Acatant el disegni del Pontífex, l'Església Parroquial celebra, el dia 7, pregaries per a obtenir la pau. Amb tal motiu, el temple es veu molt concorregut.

La passió d'ànim que la guerra suscita, al pas dels adveniments, s'agreuja i aguditza : les discussions són convertides en disputes ; volen missatges, protestes, adhesions. Deu faci que la normalitat encataui, prompte, la passió meridional i estalvi la vida de guerrers.

La circumstancia de treballar sis jornals en la fàbrica dels senyors Montaner i C.^a, d'aplaçar gent els senyors Miquel Palet i C.^a, i de sostenir un jornal de 6 hores la *Corchera*, fa que en Carnestoltes pugui passejar-se per tot el poble, sinó amb la rumbositat d'altres anys, amb prou gatzara per a que sos fedels quedin satisfets. Com no podia menys d'esser, les disfrees acusen la penuria del temps, però en el Casino « La Unión » l'engrescament a arruixar-se de paperets arriba a l'estrem de que el servei ha de ensacar-los a manera de palfes. Ja pot haver-hi crisi, ja poden haver-hi malalts, quan la tenora refila corrandes, la quasi totalitat del poble sent formigons dolços qui l'empenyen a seguir la cercavila, i a dançar, o millor dit, fonyar, i a tirar paperets de nit i dia. En mig de la gatzara, sorprèn un exèrcit d'homes ballant la sardana amb molta serietat. Mala costum fa introduir en els ballables carnestolescs aires saltadors i cançons entrenadores : aixís, hem vist adaptar-s'hi l'*Airet de matinada* d'en Clavé, el ball dels fantotxes i el *Wasghinton Post*, que el vulgus anomena ball des ventre i ball de s'esquena respectivament, la xilindrina, el *Chant de la Meunière*. Molts dels qui canten la *Marsellesa* ignoren que el motiu religiós és un tema de missa; molts palamosins també deuen ignorar que una de les corrandes que ballen per Carnaval és una melodia de la *Norma*. Estranyats i riolers quedaren compatricis nostres, una vegada, al Liceu, al sentir corrandes.

A la cobla del Centre Econòmic li correspon tocar el primer dia ; a la del Casino « El Puerto », el segon, i el tercer a la del Centre Federal.

Passats els jorns d'alegria i el de tiberi a la Fosca, la gent a Palamós continuà ballant tota la setmana. Enguany no hi ha gori-gori.

Amb molta patxoca se reuneix el Somatén a la Casa de la Vila per a es-
ser revistat.

En l'ofici celebrat a la memoria d'en Joan Megardón (a. c. s.), qui morí víctima d'un accident d'automòbil, la Secció d'homes de l'Orfeo « Aucellada » canta la Missa de Requiem de Perosi.

Mal informats estàvem al dir que no emigrava gent de la nostra població ; segons veus, marxen molts homes a França, deixant aquí llurs famílies.

Sona un crit de foc a casa del senyor Guimeraes, gerent de la *Corche-
ra*; s'hi crema una viga interior. També hi ha alarma a can Juli Mir ; s'hi crema un bagul de roba.

El gran vent de Ponent, qui tants desastres causa a Barcelona i a Lloret, sols causa aquí lleus desperfectes a les escoles del port.

La Gerencia del Tranvía de Flassà a Palamós, anomenat abans del Baix Empordà, construeix un nou cobert per a les màquines.

L'empresa del Teatre Carmen organitza un quintet per a amenitzar les sessions cinematogràfiques.

L'Electra de n'Isaac Matas instal·la electricitat a Sant Joan de Palamós, Palafrugell i Sant Feliu de Guixols.

A mos versos

De correcció bé prou qu'us en caldria,
pobres versos, jo ho sé més que ningú;
per polirvos, però, com jo voldria
no tinch lo pols segú.

No li tinch ara en fret, ni li tindria
quan l'escalf momentani se m'endú
d'aqueix petit espurn de poesia
que a estones per mi llu.

Quan cau l'aygua del cel tan desitjada
¿ qui pensa en aturar la torrentada
per ferne una canal ?

Versos meus, sou ben fills de ma poquesa:
Deu no m'ha dat la força ni l'abtesa
per domà 'l temporal.

F. MATHEU.
(Mestre en Gay Saber).

L'elegia del taper

I

Al mès de les esposalles, en Felip Romada disfrutava d'una ventura seüs màcula. Eixit de la tutela de son pare qui, per vici inveterat, cridava i flestomava a desdir, i exaltat al soli d'una llar tota dolcesa, se vegé ell mateix canviat de soca a arrel, car si als crits i flestomies de son pare solia ell contestar amb grunys i també amb renecs, a les paraules gentils i dolces de la bona muller, per força havia de correspondre amb festes, afalacs i galindaines.

En Felip, com tots els seus antecessors del segle dinou, era taper. Als cinc anys ja era escairador i als set, arrodonia els carracs d'una faisó tan bella, que ningú posà mai en dubte el bon auguri de que el minyó seria un dels millors tapers de Palamós i fins de tot l'Empordà.

Aixís fou en efecte: encara barbamec, feia treff petit, el tap de més difícil faisó, encisant a tots els qui el contemplaven que no eren pocs, per tal que en la botiga (*) d'en Claudi, com en totes les botigues d'aquell temps, se reunien tertulians. En aquelles botigues patriarcals el treball era, realment, un jòc, perquè anava, sempre, acompanyat de cançons, o de converses, o de lectura de les novel·les d'en Fernàndez i González i d'en Pèrez Escrich i de l'imprescindible periòdic *La Campana de Gracia*. En les sessions de lectura regia una costum, per demés, interessant: el taper lector era retribuit amb una o dues mans de taps de cada un de sos companys de treball, donant-se, a voltes, el cas rioler de que, engorronit de mandra, el lector llegia un periòdic des de la capçalera fins al peu d'impremta.

A lo millor, si el sól brillava en un cel pur, eixien els treballadors de la botiga amb les eines a fumar un cigarret, tot rabejant-se en un solei i, a voltes, allargant els passos fins a la farola o fins als Miradors, per a veure la mar argentada, l'entrada d'un vaixell i els saltirons de les llices.

Més per ço no sia cregut que en les dites fàbriques no passessin moments de silenci, però era el silenci resultant de no haver-hi més noves a comptar ni temes a discutir, silenci de repòs del goig, durant el qual no s'oïa més fressa que les dels ganivets al lliscar per l'enseuador i entrar a l'encaix. Aleshores, els tertulians contemplaven el treball. Els de la fàbrica d'en Claudi quan en Felip, encara barbamec, començà de fer treff petit, no sabien apartar la mirada de les mans del jovincel i, a intervals, entre sospirs, manifestaven la llur admiració.

En Felip, al veure's admirat, s'hi presumia: després d'una pipada, posa-

(*) La fàbrica de taps era nomenada botiga a l'Empordà.

va el cigarret sobre el taulell, removia un poc els peus en el tou de palies fines—estufa incomparable a l'hivern— i amb la gràcia i lleugeresa del qui domina l'ofici, passava el ganivet per la pedra i l'enseuador, l'encaixava, prenia un carrac amb la mà esquerra; la mà se combava, jogaven els dits sota l'estoix mentre el polzer de la mà dreta empenyia lleument el carrac a cada estropada; sobre el ganivet s'esquitllava una palia i, com producte d'escamoteig, llis i nèt com una poma, apareixia el tap en les mans de l'artista; una llepia dels dos caps completaven la tasca, i mentre el tap volava a la panera, del davantal ja pujava un altre carrac.

Aixís era el treball del celebrat ofici, treball de pols i de destresa, facilíssim en aparença i molt difícil en realitat.

Molt abans del casori, el distingit taper ja arribà a la summitat de l'ofici, o sia al repassatge de trefins. Anc que celebrès el sant dilluns i passés alguna matinada entre llençols, com un príncep, no baixava mai de sis durets el guany setmanal.

Principesca era la vida dels tapers en aquella saó: menjaven els millors peixos de la mar i la millor caça, i amb tanta de freqüència paladejaven el xampany que sempre en discutien les marques amb pretensions de bon entenedor.

Nombroses colles d'homes fornits s'escampaven el dilluns per cales i platges, i mentre uns mariscaven i pescaven, altres corrien pels boscos, l'escopeta a coll. Gairebé tots els tapers sabien de cuinar, més amb sol·licitut se n'encarregava el qui millor hi excel·lia. Quan hora arribava d'entaular-se, s'apilonaven en la barraca totes les riqueses de la mar i del bosc que havien caçades els destres cercadors, i tot era engolit al vespre, vora el mar, en mig de joia tanta, que els tapers, associats de requisits, se mofaven de la vida opulent de reis i magnats.

Del primer guany que assolí en Felip essent escairador, ja va arreconar-ne part amb mires de redimir-se del servei militar, preocupació indefectible en tots els catalans habituats a l'estalvi. Favorit de la sort en el sorteig de sa persona, va saltar foll d'alegria al saber que el capital de reemsó podia juntar-lo al que, amb gran condícia, destinava a la llar, el jorn en que l'amor l'instigués a crear-la.

Per la deria de presentar-se en el bal·li en el casino ben habillat, no li recaven diners; amb tal que aixís havia el goig d'alternar amb jovincels distingits i menestrales riques.

Descomptada, doncs, la missió de son agensament, pagada a sos pares la despesa de deu pessetes setmanals i donat compliment al vici que sols se reduïa al fumar i al xandet permanent del dilluns, un bon crostó de son guany li quedava encara per a nodrir el capital que podríem anomenar de l'amor.

L'amor florí en l'ànima del taper davant la bellesa d'una fadrina, anome-

nada Mari-Agna, la qual, a més de bella, era bona. No aportà diners a la llar la minyona aixerida, però la seva bonesa i gràcia l'ompliren d'una claror de cel. Era polida com bona filla de la costa, i polia la casa a força de treball i polia la parla lletja del marit a copia de dolços reptaments.

Habitaven els nuvis una caseta de la Catifa. En l'eixida va plantar rosers na Mari-Agna, i a la vora dels rosers feia punta fina. Venir del treball, veure la mar calma i un crepuscle d'or i contemplar la muller en la labor de fada, amb el perfum del roserar era delícia tan exquisida, que el bon taper sentia presa i vençuda la seva ànima.

L'esposa, aprofitant l'enartament de l'estimat, batallava per a conseguir tres coses: el poder passejar al costat del marit, l'abolició de la festa del dilluns i la santificació del diumenge.

—Mentres festejàvem no teníes espines als peus per' anar a passeig sols i per tot arreu, i ara sembla que te 'n dons vergonya de venir al meu costat.

Bastà el raonament per a conseguir el propòsit; emperò les altres volicions s'estrellaren contra un mur inexpugnable.

—Jo no 't diré pas mai res si vas a missa i a confessar, però si t'has posat al cap que jo tinc de fer lo mateix, ja t'ho pots posar als peus. El meu pare ha tingut *La Campana de Gràcia* tota la vida i tota la vida l'hauràs de veure a casa mal que 't pesi. Ademés i parlem clars: jo treballaré per' defensar el duro diari i vetllaré a les nits si precisa, però, sobretot, no 'm toquis el dilluns: m'aixafaries de ple a ple.

Fixats amb tal claretat els punts invulnerables de l'ànima del taper, la perfidia en la batalla fóra causa de trastorns infructuosos. Si bé n'havia disgust la bona muller, s'hi acalà resignada, ja que, d'esser el seu company tal com ella volia, seria en el poble rara excepció.

Aixís i tot, ja a la botiga hagué d'esser blanc en Felip de revoltadores invectives.

—Ja 't vam veure amb sa teua dona, es diumenge, com dos marquesos.

—No més faltava que anéssiu de bracet!

—Ai carat de Felip! D'ençà que és casat, amb prou feines renega.

Un renec fort tallava la xangla i la pau era guanyada.

Aixís com l'espòs, captiu d'un vici atàvic, esperava amb daler el dilluns per a disfrutar de vagància a l'aire lliure, esperava l'esposa el dia festiu i la passejada nupcial amb ansia gustosa, reservant sempre, a aquell moment d'os-tentació de ventura, els somnis i confidències. Llevada l'impressió del llençament a aquella cosa que cap de sos companys no feia, en Felip va també adelitar-s'hi, perquè la parella humil, tan ben posada i vistosa, despertava les simpaties i salutacions dels rics senyors del poble.

Tot abocant minucies del regiment de la casa, solia dir l'esposa.

—Avui te som estalviat una pesseta i, si no hi ha novetat, te n'estalviaré

moltes, perquè amb les puntes que pugui fer fins al dia de la festa, en tindrè per' comprar-me un vestit.

Novetat hi hagué que esfullà el projecte, i la novetat fou dita el diumenge, trobantse els esposos en una pineda, vora el molí de vent, des d'on pot hom contemplar, en tota sa bellesa, la mitja lluna que forma la badia i a la punta del qual és emplaçat Palamós. Era un jorn de primavera. Les vinyes de Roqueta presentaven verdor esponerosa. La mar era calma i el sol, com si joguínés, hi mirotejava.

Na Mari-Agna parà sos passos, com si, de sobte, s'hagués afadigat, i ell remolejà agrement :

—Que fas avui ? Sembla que estàs malalta !

Una salutació melosa s'esquitllà de la boca trèmola de la muller ; més l'home, orb a la mutació misteriosa, esguardava imbècilment. Per fi, tota roja de vergonya, na Mari-Agna mormolà :

—Nostre Senyor ha beneït el nostre amor !

—Que dius ? Es veritat ?

El rampell de joia que tingué en Felip hauria emocionat l'home més fret. Agafà l'esposa pels braços, l'esguardà fit a fit, i tartamudejant i ansiós, repetia la pregunta, com si no hagués comprès la nova o com si temés un engany ; després, llençà el barret a terra i enlaire. Una volta asserenat, abraçà la companya i, restant immòbil, va contemplar el poble on nasqué i ont havia de néixer aquell qui devia perpetuar son nom. En torbellí, acudiren-li recordances d'infantesa : jocs en la platja, barquejades en la badia, banys de sol i aiga que duraven tot un jorn, batalles a cops de pedra i de puny amb els companys escairadors, sopars a la Fosca amb... De sobte, aquell home naç fornit va plorar de melangia :

—Si sa meua mare visqués ! Quina alegria hauria tingut !

L'endemà, quan els companys de treball, amb sengles bastons i cabaços, el gec al muscle, passaren per la botiga, quedaren molt sorpresos de veure en Ramada treballar amb dalit.

—¿Que no sabs quin dia som ?

—No vinc pas avui. Aquesta setmana vui guanyar vuit duros.

—Que t'has tornat boig ? Ala, anem.

Un l'agafà del braç, altre li prengué la pedra d'esmolar, i vulgues no vulgues, hagué de seguir.

Posat en treball o en festa, en Felip disfrutava com navegant en mar de bonança, qui ha de trobar en el port de sa fita major benestar del que llavors experimenta. La claror nova, qui apuntava en son casal, era portadora de noves delícies i, sobretot, d'una esperança dolça per a la vellesa. El bon taper, nedant en joia, temia ésser pres de la xarxa subtil que l'esposa parava amb afalacs de sirena.

—I ara voldràs educar el teu fill de la mateixa manera que el teu pare ho feu amb tú ?

Com fos que, per pobresa mental, no havia pensat el taper en ço que tant semblava preocupar sa companya, digué .

—I tu mateixa t'en cuidaràs, o ja se'n cuidarà bé prou ell d'espavilar-se.

El primer tany del taper fou un noi bellíssim per fesomia i per la color que era rosada i sanitoso. En Felip l'arborava i deia :

—Mireu quin home ! Mireu quines manaces que té. Serà un taperàs de primera !

La festa del bateig va escampar per tot el poble el goig que sobreeixia de la llar del bon taper. Ultra la costum servada encar de llençar a la mainada fruita i joguines, era, llavors, arrelada a Palamós, la costum bellíssima del bateig de nois i noies. En Felip, desitjós de rendir compliment a la poètica costumança, nomenà padrí a n'Armengol Cases, el qual acceptà el càrrec gravós per a fer brillar el seu prometatge.

MIQUEL ROGER I. CROSA.

(Seguirà).

Trescant pels cims

FRAGMENTS

Ne sé pas d'on vinc ni on vaig
i amb tot sento quelcom que m'esperona.

— Ei, tu, bona minyona !

treu-me a camí,

que els roders m'han enganyat.

— Si 'm voleu creure a mi

tombeu per l'esquenall d'aquell serrat,

que amb vostres llargues passes

i l'aire decidit que ara porteu,

ja ho crec! arribareu

al Molí vell de Sau amb tres horasses.

— Deu t'ho pac i l'àngel bo

— Brau camí que Deu us do ! —

Jo me'n vaig i ella es queda palplantada.

Quan reprèn la cançó:

— A l'horta del meu pare hi havia l'amor,

ja encontro el blanc poblet a la clotada.

— Ei, mestressa: mesureu-me'n
un roquill d'aquell tan verd;
de pa blanc, oidà! llesqueu-me'n,
que us diré... un cantell complert;
i ací voreta del foc,
bons minyons, ¿ m'hi fareu lloc ?
Veig un escambell en vaga...
— Ja podeu seure padrí.
No 'n teniu pas cap per dir ?
o sinó el foc se'ns apaga.
— Ai, jovent, tot va com va..!
— Cal deixà els planys per demà.

—
L'avi s'asseu i es va aclarint
l'antre negrós; la llar s'abrandà;
el vell escó s'ha anat omplint
i la rondalla cobejada,
ha obert els cors bon punt esbadellada.

ANTON BUSQUETS I PUNSET.

El suro i la seva aplicació per a tancar el vi escumós.

Havent complert exactament totes les condicions que he enumerades en la primera part d'aquest volum, condicions que són indispensables per la reeixida d'un tiratge, la fermentació del nostre vi s'és ben declarada, la pressió no ha passat de les cinc atmòsferes reglamentaries, el pòsit és ben sèc i polvorolent i no hi ha cap senyal d'alteració del vi; en fi, solament algunes ampelles se són trencades; el nostre tiratge ha reeixit completament. Emperò tot això fóra inútil, si els taps deixessin sortir fóra de les ampelles aquest vi objecte de tanta sol·licitut i pel que havem fet tants de sacrificis. Si es tractés de vi d'expedició, arribat a casa de son destinatari i havent sofert els gastos crescuts de ports i de drets d'aduana, el desastre encara fóra més gros. Desgraciadament, les ampelles *recouleuses* que perden llur vi per la culpa de llurs taps, no són rares; recentment, eren pel comerç de la Champagne la causa de veritables desastres i si en aquests darrers temps s'és produïda una molt notable millora en la qualitat dels taps venuts als comerciants de vi, puc

dir amb certa satisfacció d'amor propi, que és gràcies a la coneixença dels principis que vaig a desenrotllar en aquest capítol, principis que reberàn aquí llur primera divulgació.

El suro és la pela d'una alzina de essència especial, el *quercus suber*, que es troba en la major part de les costes del Mediterrani. Aquesta pela es treta del tronc de l'arbre cada nou anys, poc més o menys. Després d'haver-la deixada secar al sol, és reblanida mitjançant sa immersió dins aiga bullenta, després és adreçada i aplanada, i en fi, se li treu mitjançant un raspai, la crosta llenyosa, dura i fosca que cobreix la circumferència de l'arbre i que protegeix el suro de tota deterioració contra els agents exteriors. El suro convertit aixís en peces d'un gruix de 15 a 35 mil·límetres és tallat en carracs, que són després enrodonits en cilindres que constitueixen els taps.

Solament els boscos que cobreixen les costes d'Espanya, del golf de Lleó fins a l'estret de Gibraltar produeixen suro prou groixut per a que pugui ésser tallat per taps de Champagne. Desgraciadament, la necessitat d'haver de donar a aquests taps un calibre gros, a fi de que el volum de suro introduït en el coll de l'ampolla pugui resistir la pressió del gas, influeix notablement sobre sa qualitat. Es una cosa coneguda, que la qualitat del suro disminueix a mesura que sa groixaria augmenta o al menys, és molt més difícil trobar suro groixut bo, que suro prim. Per a ben demostrar l'exactitut d'aquesta afirmació, cal que entri en alguns detalls indispensables sobre la constitució física i química del suro.

Constitució física del suro. — Si observem el suro amb el microscopi, veiem que està constituït per una matèria buida, tova i elàstica. Si tallem fulles primes de suro tretes en direccions paraleles i perpendiculars a l'alçada de l'arbre, trobarem un teixit completament diferent i molt singular. Aquest examen demostra que el suro està compost de petits canons exagonals buits, agrupats simètricament els uns al costat dels altres, regularment superposats els uns damunt dels altres en regles semblants a celdes d'abelles tapades de tots llurs costats, (fig. 1 i 2).

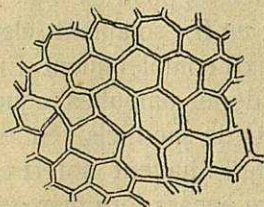

Fig. 1.

Troç de suro tallat paralelment a l'eix de l'arbre i mostrant la forma exagonal dels alveolos. — Engrandit 200 vegades.

Fig. 2.

Tall teòric del suro tallat perpendicularment a l'eix de l'arbre i mostrant l'agrupament dels alveolos sobreposats els uns damunt dels altres.

Els rengles verticals de celdes o alveolos són acostats pels extrems i constitueixen la groixaria de la pela i com aquesta groixaria augmenta cada any, el nombre de rengles d'alveolos creix sempre més ràpidament quan la fertilitat del sòl o la clemència del clima activa més la vegetació.

L'observació demostra que els arbres plantats en un terreny àrid, baix un clima sec i calent, donen peles molt primes, que creixen molt lentament, i la materia sòlida que forma les parets de les celdes d'aquests *suros prims* és excessivament groixuda, mentres que les celdes són molt petites (fig 3). En canvi, se troben damunt dels suros que creixen en terrenys fèrtils, en països plujosos i humits, peles groixudes, però amb cèlules amples i limitades per parets molt primes i molt poc resistents (fig. 4).

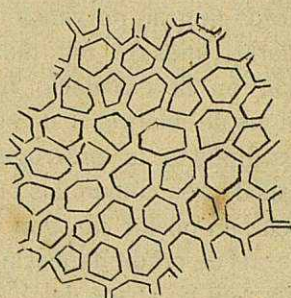

Fig. 3

Tall de suro prim i ferm amb parets de les celdes molt groixudes.

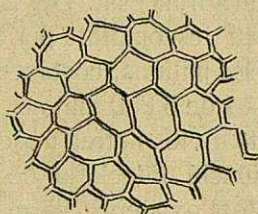

Fig. 4

Tall de suro groixut i tèu (souple) amb parets de les celdes molt primes.

(Seguirà).

Del llibre «*Etudes sur le Vin Mousseux*»,
per J. SALLERON.

Trad. de MIQUEL VINGUT.

De l'estranger

En un dels darrers nombres de l'*Economiste Européen* havíem trobat un notable article sobre la guerra, la vida econòmica i els establiments de crèdit de França. Després d'haver dit com l'Alemanya i l'Àustria s'eren preparades, a l'avenç, per la guerra, no solament del costat militar, sinó econòmicament, prevenint i ajudant els grans organismes industrials i financers i els particulars amb la creació de caixes de préstams, lo que no fou fet pels aliats, a qui la guerra trobà desprevinguts, esmenta com l'Anglaterra, que és el mercat del diner i la banca del món, decreta el tancament de les banques i de la borsa per cinc dies per a estudiar i decidir les mides necessàries que calia prendre per a conservar la vida industrial i comercial del país; i com després de

curta moratoria, les banques privades reberen el 20 per cent de llurs dipòsits, l'Estat donava sa garantia a la banca d'Anglaterra per les lletres que descomptaria i aquesta avença el 60 per cent dels *reports* de la borsa de Londres. Aquestes encertades i ràpides mides donaren el millor resultat, inspiraren completa confiança i permeteren col·locar a Londres un emprèstít de vuit mil milions de francs a un rèdit molt baix. En canvi, a França, on rès d'això fou fet, i la guerra hi debutà en un moment de crisi latent, a causa de la recent emissió d'un fort emprèstít, els establiments de crèdit es trobaren reduïts a llurs propies forces, i, si bé la banca de França descomptava la cartera comercial de les societats de crèdit i de banca, moltes d'aquestes, a causa de la moratoria, se vegeren privades d'importants entrades amb les que comptaven, passant moments durs i crítics, on fou demostrada la gran poixança de la vida financiera francesa. Del 25 al 30 de Juliol darrer, més de mil milions de francs foren descomptats per la banca de França, on la circulació fiduciaria era de 6.683 milions, costant-li no més 117 milions de marge, car son límit d'emissió és de 6.800 milions. La moratoria pels dipòsits, la prorrogaació dels venciments de les lletres negociables i de tots els deures comercials i l'aument de la circulació fiduciaria de la banca de França han portat un bon remei a les dificultats existents, permetent que les societats de crèdit donessin successivament el 15, 20, 40 i 50 per cent dels dipòsits i en fi, abans del 1.er de Janer la major part d'elles renunciaren als beneficis de la moratoria pels dipòsits i reprengueren llurs pagaments en diner. Aquesta és, sens dubte, una demostració de força qu'han pogut donar els establiments financers de França, jaquits a llurs propies forces durant una crisi sens precedent.

*
* *

S'ès dit que, per incompatibilitat de nacions, l'ex-ambaixador alemany Flotorw a Roma, se divorciava de sa muller, que és russa. Si a causa de l'actual tràgica guerra, l'incompatibilitat de nacions havia de deixar sentir sa influencia sobre els matrimonis que es troben en les mateixes circumstancies que l'esmentat embaixador alemany, s'originaria el major dels conflictes entre un nombre immens de famílies i matrimonis. Referint-nos solament a les famílies reials o regnants a Europa, la pertorbació de llurs relacions de parentesc i d'amistat ha d'ésser molt pregonna. Perqué, sigui per raó d'Estat, per conveniencia dinàstica o per amor, que tinguin lloc els maridatges entre les famílies dels sobirans, cap valor tenen quan esdevé un conflicte entre les patries respectives de marit i muller i, necessàriament, al menys una fredor disgustant i penosa deu regnar entre els membres de les famílies d'un i altre. Actualment, quasi la major part de les corts europees han vist desaparèixer llurs mutuels sentiments d'afecte i d'amistat. Tenim a Rússia que l'emperatriu és alemanya, d'Essen-Darmstadt, i la gran duquessa Vladimir tam-

bé, car és del Mecklemburg; l'heroic rei dels belgues és emparentat amb els seus enemics qui han sembrat l'infortunada Bèlgica de dol i de ruïnes; el seu avi Leopold I, era de Sax-Coburg, la seva mare era una Hohenzollern, la seva admirable dona és de Baviera La mare del rei de Grecia és una gran duquessa de Rússia i son fill, el príncep Constantí, duc d'Esparta, és casat amb una germana del Kaiser, la princesa Sofia de Prusia. A casa nostra, l'admirable mare del nostre rei és austriaca i la nostra reina anglesa; la reina de Noruega és d'Anglaterra, un príncep de Suecia s'és emmaridat amb una princesa alemanya de Saxe-Altenburg i una filla del rei de Montenegro és casada amb el rei d'Italia. En fi, el Kaiser era nét de la reina Victoria, és cosí del rei d'Anglaterra i nebot del duc de Connaught, qui és casat amb una princesa prussiana. Es pot dir que la guerra ha trencat els lligams que uneixen les famílies reials dels països bel·ligerants i caldrà que l'obra de l'oblit i del temps esborri els dissentiments esdevinguts i esmeni l'acció dissolvent de les discórdies presents.

* * *

La premsa mundial s'ocupa sovint en aquets moments de l'existència dels *estats petits* i les opinions són diverses i encontrades. Hi ha qui preté, que els *estats petits han d'ésser absorbits per les unitats més robustes* i els condemnen a desaparèixer; els estats petits, com els grans, tenen igual dret a la vida i que si els estats petits desapareixien, les virtuts més altes de l'humanitat perderien un segur refugi, car afirmen l'utilitat dels *petits estats* dient, que el perill de l'Europa no està pas en la revolució, sino en que els *petits estats*, siguin els que vulguin llurs defectes, no es decantin pas del costat dels dèspotes i que en llur patria els homes puguin pensar lo que volen i escriure lo que pensen. Després de Bèlgica, Portugal, Suiça, Serbia, Montenegro, etc., com *petits estats* hi ha els quatre més petits d'Europa, que són: Lichtenstein, a les vores del Rhin, entre Suiça i l'Austria, que té 9.500 habitants, una dotzena de localitats i 195 Km. quadrats; Andorra, amb 495 Km. de superfície; Mónaco amb 22.000 habitants i la república de Sant Marí amb 10.000 ciutadans. En altres temps, la vella teoria de filosofia política que diu que el feble té l'existència assegurada per l'inviolabilitat dels tractats, sembla que no té pas un fonament ben ferm de veritat, car per tot arreu no més s'observa la poixança d'una garantia, en una força militar suficient.

* * *

L'admirable preponderancia moral que assoleix el Vaticà amb la seva activa i encertada acció diplomàtica i amb la seva activa intervenció pacífica i benefactora en les crítiques circumstancies actuals, crida l'atenció a les cancelleries del mon sencer i és objecte d'admiració i de lloança. En el consistori celebrat el 22 de janer passat, el Sant Pare va pronunciar un discurs eloqüen-

tíssim rublert d'altruisme i de caritat, implorant els sentiments d'humanitat dels qui han franquejat les fronteres de les nacions adverses i pregant-els que les nacions invadides siguin solament devastades lo més estrictament necessari per les exigències de l'ocupació militar i que no es fereixi, sense una veritable necessitat, els habitants en lo que tenen de més sagrat, com els temples, els ministres de Deu, els drets de la religió i de la fè; afegí, que el més alt deure del Sobirà Pontífex, constituït per Deu com l'interpret suprem i el venjador de la llei eterna, és proclamar que no es permet a ningú atropellar la justícia per cap motiu i que el Pontífex Romà té de cada costat dels bel·ligerants, un gran nombre de fills, la salvació dels quals deu merèixer-li la mateixa sol·licitut; cal que consideri en ells no els interessos especials que els divideixen, sinó el lligam comú de la fè que els agermana. I terminà dient que, si es comportés diferentment, no sols no contribuiria a la causa de la pau, emperò lo que seria pitjor, atrauria a la religió aversions i odis i esposaria a discordies molt greus la tranquil·litat i la concòrdia de l'Església.

La protestació de l'ordre diplomàtic del Sant Pare contra l'arrestació del cardinal Mercier i contra les restriccions a la seva llibertat moral ha aconortat les consciències catòliques, igualment que el missatge especial enviat per la Santa Seu al primat de Bèlgica, explicant-li que en les circumstàncies actuals el Papa deu guardar la més estricta neutralitat, afirmant emperò, al mateix temps, l'interès que el Sobirà Pontífex porta a tots els fedels sense distinció de nacionalitat.

El Papa mateix compongué una pregària per la pau i n'ordenà la recitació pel set de febrer en totes les esglésies d'Europa. El govern francès cregué, de moment, veure en el text d'aquesta pregària una propaganda disfreqada en favor d'una pau, en la qual no es veuria més que la fè ràpida d'un esforç que el poble francès no podia perllongar; més el contingut de la carta del cardinal Amette, acompanyant la publicació del decret pontifical, esvaï tots els temors, ja que en sa carta, l'arquebisbe de París deia: «la pau que el »Sant Pare ens invita a implorar de Deu, és una pau sòlida i duradera, la »qual, segons la paraula dels nostres sants llibres, és l'obra de la justícia, la »pau que suposa el triomf del regne del dret.» Així, les exigències del patriotisme estaven en plena harmonia amb les de la fè.

Musicals

Es molt de lloar la direcció de la societat «Foc Nou» per haver escollit *L'Alegria que passa*. La música del gran mestre català n'Enric Morera, a més d'esser bella, és sempre educadora.

—El quintet organitzat per l'empresa del Teatre Carmen és així com—

post : Piano, en Ramón Casas ; Primer violí, en Manel Llorens ; Segon violí, n'Agustí Conchs ; Flauta, en Josep Casanovas ; Contrabaix, en Marià Font.

— Amb motiu del Cap d'Any de la mort d'en Joan Megardón, la secció d'homes pogué cantar la Missa de Requiem, a 3 veus, de Perosi. Tots ells sentiren gran plaer de poder cantar al costat de Mossèn Sala, celebrat tenor de la Seu de Girona, i d'en Calvet, distingit artista de Palafrugell.

Sport

Foot-Ball

Conforme anonciava en el nombre passat, la societat «Palamós F. C.» va tenir reunió extraordinària de socis el dia 3, a les 9 de la vetlla, acudint-hi gran majoria.

Oberta la reunió pel president senyor Xicoira, després d'haver posat en coneixement dels concorrents el motiu de la mateixa, s'acordà per unanimitat pagar 0'25 ptes per soci, a més de la mensualitat, a cada partit que se celebri. Aixís, d'aquesta manera, la Societat podrà celebrar més partits i procurarà lliurar-se de l'ensopiment que en l'actualitat sofreix.

— Corren rumors de que aviat ens visitarà un notable team de Port-Bou, qui celebrarà uns partits amb el primer team del Palamós.

Tot seguit que tingui coneixement d'aquests partits ho posarem en coneixement dels senyors llegidors.

— Des de fa algunes festes, a la tarde, els primer i segon team s'entrenen al camp, acudint-hi nombrosos admiradors que celebren les boniques jugades amb aplaudiments.

— Es digne de tota lloança l'acert de la Societat «Palamós F. C.» al nomenar President al jove Sr. Xicoira, qui demostra molt de gust i aptitut.

— Han deixat de pertènixer al primer team del «Palamós F. C.», els joves sportmans senyors Manzano i Humbert. Els dos han passat al segon team.

Sentim la determinació d'aitals joves, car no hi ha dubte que el primer team sofrirà una greu sotragada. — C. Senrab.

Publicacions rebudes

De *Lectura Popular* : «El Patró Pere March», d'en Pompeius Gener ; «Poesíes», d'en Frederic Rahola ; «Quaranta graus al sol», d'en B. Bassegoda ; «Faules», d'en Felip J. Sala.

Moviment del port durant el més de Febrer de 1915.

ENTRADES		TONELATGE	SORTIDES		TONELATGE
Vapors	15	9,889	Vapors	15	9,889
Barcos de vela	6	315	Barcos de vela	6	315

Operacions de la Caixa d'Estalvis

Nombre d'imposicions	Quantitats imposades	Reintegres	Quantitats pagades	Llibretes noves
90	1.559'40	51	3.282'10	8

Estació pluviomètrica de Palamós

Aigua recollida durant el més de Febrer: 35'2 mm.

Registre civil

Mès de Febrer

Matrimonis: 1. Pere Huerga i Blanco i Paulina Vega i Gomez. — 2. Ernest Garot i Pi i Dolors Font i Verdager. — 3. Balbino Albà i Comas i Margarita Bascall i Parés.

Naixements: 1. Maria Camós i Barnés. — 2. Josep Tolosa i Ganigué. — 3. Innomenada Martín i Gil. — 4. Innomenada Prats i Bataller. — 5. Consol Vives i Planas. — 6. Josep Ragolta i Martí. — 7. Innomenada Dalmau i Bassols. — 8. Dolors Font i Jofre. — 9. Artur Raset i Amer. — 10. Innomenada Martínez i García. — 11. Innomenada Diago i Giberta. — 12. Innomenada Ruensa i Sanchez. — 13. Innomenada Roig i Lloberas. — 14. Innomenada Santamaría i Villaverde. — 15. Innomenada Galceràn i Manzano. — 16. Innomenada Icart i Prades. — 17. N. Porta i Brugué. — 18. Innomenada Homedes i Talart. — 19. Innomenada Agustí i Castelló.

Defuncions: 1. Beatriu Mercader i Barneda, 73 anys. — 2. Josepa Simón, 75 anys. — 3. Josepa Freixas i Cabruja, 19 anys. — 4. Teresa Vilà i Solà, 12 anys. — 5. Jacinto Ribera i Duràn, 88 anys. — 6. Manel Nicolau i Falgons, 74 anys. — 7. Gastó Dalmau i Bassols, 2 dies. — 8. Carme Palet i Ponsetí, 23 anys. — 9. Anicet Gaus i Mauri, 59 anys. — 10. Josepa Subirós i Planas, 11 anys. — 11. Esteva Prohías i Paré, 46 anys. — 12. Eloi Duràn i Corretger, 61 anys. — 13. Francisco Martinell i Lòpez, 69 anys. — 14. Conxita Millasuelo i Bul, 15 mesos.